

- Hva er vitsen med å anskaffe fem dyre fartøyer hvis Norge ikke kan ta dem i bruk, spurte viseadmiral Jan Reksten. (foto:DTO)

- 2008 er lavmål når det gjelder leveranser, sa kontreadmiral Haakon Brunn-Hansen (Foto: Magne Åhjem/ Sjøforsvaret).

ADMIRALSTRID OM FREGATTENE

Litt mindre retorikk om "Europas meste moderne marine" og litt mer seiling, spesielt i nord, er beskjeden fra viseadmiral Jan Reksten.

Mange begynner å bli utålmodige. Tar det for lang tid å få de nye fregattene operative?

Fregatten "Fridtjof Nansen" ble døpt juni 2004 i Spania. Fremdeles er ikke fartøyet fullt ut operativt. Det skjer først, hvis man er heldig, om fire år, i 2012. Kanskje må vi vente enda flere år før hovedvåpenet, det norske NSM-missilet er klar til innsats. Men heller ikke helikopteret NH90 som er en integrert del av fartøyet våpensystem, vil være klar til levering før i 2012. Da begynner treningen og mulighet for ytterligere forsinkel-

ser er avgjort tilstede. Det betyr at alle fregattene først vil være fullt ut operative i 2014, i alt 10 år etter stabelavløpningen av Fridtjof Nansen. Denne tidsplanen utløste følgende hjertesukk fra viseadmiral Jan Reksten på sjømaktseminaret:

- Litt mindre retorikk om Europas meste moderne marine og litt mer seiling, spesielt i nord, hadde vært ønskelig.

Danskene

Han viste til at de to danske "Absalon"-støtteskipene nå deltar for fullt i NATO-operasjoner. Skipet gikk av stabelen 2004 og var

Danske Absolon-klassen klar på tre år (Danske sjøforsvaret).

operativt mindre enn tre år seinere - i 2007. "Absalon skal nå lede en Nato task-group. Til sammenligning: Den norske planen om å ha en fregatt som kommandofartøy for NATOs atlantehavsstyrke i 2010 sprekker. Norge vil heller ikke delta i andre NATO-operasjoner som utenfor Somalia. Her hadde Reksten presert på nærmere et halvt år uten å få noe svar, selv om det i den siste tiden har kommet nye signaler. (kritikken har kanskje hjulpet?)

Men sett i relasjon til danskens framdrift blir Norges rolle i alle fall veldig synlig, mente Reksten

- Ikke rart at jeg stadig får spørsmål i NATO når de norske fartøyene vil være klar, sa han.

Fikk svar

Reksten fikk svar fra kontreadmiral Morten Jacobsen i Forsvarets Logistikkorganisasjon som understreket at sammenligningen med den danske Absalon-klassen var helt feil.

De danske fartøyene er bygget etter sivile spesifikasjoner. Et missil i disse fartøyene, så er det takk og farvel. Absalon er ikke kampfartøy med den kompliserte utrustning

Fregattene må seile

Stadige personellutskiftinger har vært et problem i fregattprosjektet. De gode tidene i offshorenæringen har sørget for det. At Norge nå går inn i en lavkonjunktur er derfor gode nyheter for Sjøforsvaret. Men fremdeles er bemanningen en akilleshæl og personelloppsettet er veldig stramt. Får man sykdom eller vakanser i sentrale personellkategorier, er fregattene ikke operative.

Men Norge kan ikke stille seg slik at man ikke klarer å seile disse fregattene. Fravær i nord vil sende et signal om at Norge er opptatt av nordområdene i ord, men ikke handling. Norges nordområde-satsing kan ikke basere seg på snau bemanning og små bud-sjetter. At fregattens driftsbudsjett vil bli langt større enn planlagt, er en annen sak.

Fregattvåpenet disponerer nå tre fartøy som i høst vil operere langs Norskekysten, forsikrer man i sjøforsvaret. Den tredje fregatten KNM Otto Sverdrup, som ble overtatt i april i år, gjennomfører nå ulike testprogrammer og har i den forbindelse også besøkt Svalbard i oktober. Det er en god begynnelse.

DTO

- Vi holder tempo, understreket kontreadmiral Morten Jacobsen (foto: FMS)

som de norske fregattene har.

Dessuten er heller ikke våpensystemene hos danskene ferdigstilte.

- Vi bruker ikke lenger tid enn planlagt og er ikke mye dårligere enn danskene. De store forsinkelsene som har oppstått skyldes to utviklingsprosjekter NSM, og helikopteret NH90, og dette er forhold som ligger utenfor vår kontroll. Fregattene slik de frem-

står i dag kan brukes, men de er ikke fullt operative og det er noe annet, var meldingen fra Jacobsen.

Ikke penger

Reksten konstaterte at penger ikke var problemet. Det var framdriften.

- Vi må få disse fartøyene bemannet og ut å seile. Hva er

vitsen med å anskaffe fem dyre fartøy hvis Norge ikke kan ta dem i bruk? Hvis vi ikke får disse fartøyene ut å seile så raskt som mulig tror jeg vårt omdømme vil bli skadelidende og det kan gå lenge til neste gang vi får en tilsvarende bestilling. Slik er faktisk verden, var Rekstens harde dom.

Fort. neste side

IN THE TIME IT TAKES FOR YOU TO READ THIS HEADLINE, THE ARCHER HAS FIRED SIX ROUNDS AND REGROUPED TO PAGE 31.

Ingen admiral i hovedkvarteret

Viseadmiral Jan Reksten overlater kommandoen til generallt. Harald Sunde fra hæren 1. februar 2009. Fra det tidspunktet vil høyeste sjøoffiser i Fellesoperativt hovedkvarter ha kommandørs grad.

Viseadmiral Reksten mener dette er meget uheldig. Det var i 2006 man besluttet å fjerne kommandørene for land, sjø-, og luftstridskreftene. I den nåværende struktur er alle på toppen fellesoffiserer, og ingen av dem er marineoffiserer.

- Dette er som et sykehus med overleger uten legekomptanse, understreket Reksten.

De grenvise operasjonsoffisere har grad av oberst. Mange mener det er uheldig, spesielt at man har mistet både luft- og sjøkommandøren. At man har

Ingen admiral i FOHK når viseadmiral Jan Reksten trer tilbake 1. februar 2009

mistet landkommandøren er ikke så dramatisk fordi landstyrkene ledes på en annen måte.

For eksempel vil man ved et terroranslag mot oljeplattformene, som er et rent nasjonalt ansvar, være avhengig av alliert støtte. Hvis man ikke har en sjøkommandør som er respektert,

vil ikke våre allierte underlegge sine styrker norsk operativ kontroll i denne type operasjoner. En konsekvens av at vi ikke har en sjøkommandør av admirals grad i FOHK er altså at vi i visse situasjoner blir ute av stand til å ivareta våre forpliktelser etter folkeretten, og det er alvorlig. ●

Forts. Fregattene

Den nye generalinspektøren for Sjøforsvaret, kontreadmiral Haakon Bruun-Hansen, følte seg kallet til å komme med et svar. Han understreket at 2008 var et lavmål når det gjaldt leveranser fra Sjøforsvaret, men at allerede fra januar 09 kan man levere mange operative kapasiteter, men ikke alle.

- Vi er et lite sjøforsvar med begrensede mannskapsressurser, når vi bytter både MTBer og fregatter samtidig blir vi selvsagt påvirket. Vi er i en overgangsfase, men dette har vi gått inn i med åpne øyne.

Han viste til da han selv deltok i overtakelsen av ULA-klassen ubåtene. Da brukt Sjøforsvaret tre og et halvt år før man var fullt operative.

- Vi er ikke dårligere i dag, understreket han.

Årsaken til at Norge hadde trukket kommandofartøyet fra NATO-operasjonene i 2010 var

Fregattene seiler, men er ikke fullt operative før i 2014. Hva gjør man i mellomtiden? (Foto: Magne Åhjem/Sjøforsvaret)

manko på personellsiden, mangel på reservedeler og installering av satellittkommunikasjon like før toktet. Summen av alle disse utfordringene var store:

- Et negativt omdømme fordi vi ikke klarer å få det til, hadde vi ikke råd til, sa generalinspektør Bruun-Hansen.

Statssekretær Espen Barth Eide blandet seg ikke direkte inn i den interne debatten, men kom med et fromt ønske fra sidelinjen: Man må kanskje ha en mer fleksibel tilnærming og delta før alt er klart. Jakt på sjørøvere utenfor Somalia, krever ikke NSM-missiler, mente han. ●